

Dosarul nr. 1ra-1224/2017

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte :

Nicolae Gordilă

Judecători :

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Bolocan Ludmila în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2016 și sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 iunie 2016, în cauza penală în privința lui

Arman Nicolai Xxx, născut la
xx.xx.xxxx, originar din Xxx, domiciliat în sat.
Xxx, r-nul Xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.10.2015 - 15.06.2016;

Instanța de apel: 29.07.2016 - 25.10.2016;

Instanța de recurs: 28.06.2017 - 19.09.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 iunie 2016, Arman Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 5 (cinci) ani cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 85 Cod penal s-a adăugat parțial la pedeapsa stabilită partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința Judecătoriei Ungheni din 19.01.2015 în temeiul art. 27, 186 alin.(2) lit. b) și f) Cod penal, stabilindu-i-se lui Arman Nicolai pedeapsa cu închisoare pe termen de 5 (ani) 6 (șase) luni cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că la 21.04.2015, în jurul orelor 21.00, inculpatul Arman Nicolai, împreună și prin înțelegere prealabilă cu o persoană nestabilită de către organul de urmărire penală pe nume „Eugen”, aflându-se pe str. Xxx x, mun. Xxx, urmărind scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, au sustras în mod deschis de la Negru Elena telefonul mobil de model „Lenovo A316i” cu numărul de IMEI xxxxxxxxxxxxxxxx, în valoare de 1 949 lei, în

care se afla cartela SIM cu numărul xxxxxxxxx, după ce cu bunul sustras au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate o daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 1 949 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința, avocatul Bolocan Ludmila în interesele inculpatului a declarat apel prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru primă instanță prin care a aprecia ca circumstanță excepțională gradul de invaliditate al inculpatului și a-i stabili acestuia o pedeapsă non privativă de libertate în baza art. 90 Cod penal.

În argumentarea apelului avocatul a invocat că pedeapsa stabilită inculpatului este prea aspră și inechitabilă în raport cu fapta săvârșită, or instanța nu a acordat o deplină eficiență principiului individualizării pedepsei, apreciind gradul de invaliditate al inculpatului ca circumstanță atenuantă, dar nu ca circumstanță excepțională. Inculpatul este invalid de gradul II, fără drept de muncă, suferă de sindromul epileptic, are loc permanent de trai în or. Ungheni, a conștientizat fapta pe care a comis-o, îi pare rău de cele săvârșite, dorește să întemeieze o familie, astfel merită să-i fie acordată șansa de a se integra în societate, iar pe viitor se obligă să nu comită alte infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2016, s-a respins apelul declarat ca nefondat cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Colegiul, analizând argumentele apelului declarat în coraport cu circumstanțele cauzei stabilite și normele legale aplicabile în speță, a considerat că prima instanță a stabilit circumstanțele de fapt ale infracțiunii comise, a făcut o apreciere corectă a probelor prezentate, a făcut o justă încadrare juridică a acțiunilor inculpatului, întemeiat a ajuns la concluzia că Arman Nicolai a săvârșit infracțiunea imputată lui și a aplicat în privința acestuia o pedeapsă penală echitabilă.

Referitor la numirea pedepsei inculpatului, Colegiul a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei acesteia, corect a aplicat prevederile legale și în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Astfel, stabilind inculpatului pedeapsa, instanța a reținut că acesta a comis o infracțiune gravă, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, anterior a fost judecat, drept circumstanțe atenuante fiind reținute căința sinceră, împăcarea cu partea vătămată, gradul de invaliditate al inculpatului, iar drept circumstanțe agravante, săvârșirea infracțiunii în termen de probă și în stare de ebrietate.

Reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, inclusiv că inculpatul nu este la prima abatere de la lege și a săvârșit infracțiunea în termen de probă, cât și atitudinea acestuia față de cele săvârșite, care a recunoscut integral vina, s-a împăcat cu partea vătămată, Colegiul a stabilit că just instanța de fond a considerat că corijarea și

reeducarea acestuia este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare, or în prezent se comit cu o frecvență sporită infracțiuni similare ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța lor socială.

Totodată, instanța de apel a mai menționat că ca excepționale, se stabilesc astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate I, II, persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră, circumstanțe care lipsesc în cazul din speță.

5. Împotriva hotărârilor emise, recurs ordinar declară avocatul Bolocan Ludmila în numele inculpatului, care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie recunoscută dizabilitatea inculpatului ca circumstanță excepțională și aplicarea în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, iar în cazul în care eroarea nu poate fi corectată de către instanța de recurs, dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În susținerea recursului avocatul indică că atât instanța de fond cât și instanța de apel, au dat o apreciere greșită probelor, iar instanța de apel în decizia sa se contrazice indicând la pct. 44 că, gradul de invaliditate al unei persoane, poate fi considerat de instanță drept o circumstanță excepțională, însă examinând apelul declarat, prin care s-a solicitat a fi recunoscut gradul de invaliditate al lui Arman Nicolai drept o circumstanță excepțională, totuși l-a respins drept unul nefondat.

5.1. Asupra recursului declarat depune referință procurorul, care consideră că lipsesc temeiuri de casare a hotărârii contestate solicitând dispunerea inadmisibilității recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

6. Judecând recursul în raport cu actele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, doar în partea stabilirii pedepsei, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, *instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o hotărâre nouă, dacă nu se agravează situația condamnatului*. Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total sau parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Potrivit alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților*.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal evidențiază că avocatul în recursul declarat invocă drept temei de casare prevederile art. 427 alin. (1)

pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*, însă potrivit celor solicitate, Colegiul deduce că motivele recursului se încadrează și în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și anume că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Autorul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite, dar dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului, din care motiv vor fi supuse verificării hotărârile judecătorești contestate doar sub aspectul stabilirii pedepsei.

Cercetând materialele cauzei instanța de recurs consideră că în cauză sunt prezente erorile de drept menționate de recurent, instanțele de fond aplicând inculpatului pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale, anume în această parte urmând a fi casate atât decizia instanței de apel cât și sentința instanței de fond, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Astfel, studiind materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de fond stabilind pedeapsa inculpatului, a reținut drept circumstanțe agravante în privința acestuia comiterea infracțiunii în termen de probă și în stare de ebrietate, iar potrivit rechizitoriului (f.d. 150-152, vol. I), careva circumstanțe atenuante sau agravante în privința învinuitului procurorul nu a stabilit, or conform art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală, *întocmind rechizitoriul procurorul urmează a indica atât circumstanțele care atenuază cât și cele care agravează răspunderea învinuitului*.

Potrivit legislației în vigoare, la stabilirea pedepsei, instanțele judecătorești pot recunoaște ca agravante numai acele circumstanțe care au fost stabilite de organele de urmărire penală, au fost indicate în rechizitoriu și numai dacă au fost susținute de acuzatorul de stat în dezbaterile judiciare.

Prin urmare, Colegiul constată că instanța de fond a comis o eroare când a recunoscut drept agravante circumstanțe care nu au fost indicate în rechizitoriu și nu au fost susținute de acuzatorul de stat în dezbaterile judiciare, eroare care ulterior a fost menținută și de către instanța de apel prin respingerea apelului declarat și menținerea sentinței fără modificări, respectiv decizia emisă de instanța de apel vine în contradicție cu prevederile art. 410 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că *instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel*. Prin urmare, instanțele de fond incorect au constatat în privința inculpatului careva circumstanțe agravante, situație care ulterior a dus la stabilirea unei pedepse inechitabile.

Revenind la motivele și cerințele recursului declarat, Colegiul stipulează că aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de sancțiunea normei penale pentru comiterea unei infracțiuni concrete este un mijloc acordat instanței de judecată pentru o individualizare maximă a pedepsei penale.

Prevederile art. 79 Cod penal stipulează că la aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, instanța urmează să constate în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, careva circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări a lucrurilor, care constituie excepție din starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sunt acelea care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate drept excepționale.

Potrivit materialelor cauzei, atât în instanța de fond, cât și în cea de apel, apărarea a prezentat materiale care confirmă faptul că inculpatul este invalid de gradul II și a solicitat ca acesta să fie constatat drept o circumstanță excepțională, însă instanța de fond a stabilit această circumstanță drept una atenuantă. În acest sens se menționează că potrivit practicii judiciare penale ca excepționale instanța urmează să stabilească date privind personalitatea făptuitorului, cum ar fi de rând cu altele și gradul de invaliditate I și II, de aceea Colegiul constată că instanțele de fond au emis hotărâri nefondate în acest sens, urmând să recunoască gradul II de invaliditate al lui Arman Nicolai drept o circumstanță excepțională ce permite instanței de recurs, conform art. 79 Cod penal, să aplice acestuia o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege pentru fapta comisă.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de

regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Referitor la cerința avocatului de a stabili inculpatului o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, Colegiul lărgit indică că conform prevederilor art. 90 alin.(11) Cod penal, *în cazul în care cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă o infracțiune din imprudență sau o infracțiune intenționată mai puțin gravă, problema anulării sau menținerii condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se soluționează de către instanța de judecată, la propunerea organului care exercită supravegherea asupra comportamentului celor condamnați cu suspendarea executării pedepsei.*

Potrivit materialelor cauzei, prin sentința Judecătorei Ungheni din 19.01.2015, Arman Nicolae a fost condamnat în baza art. 27,186 alin.(2) lit. b),c),d) Cod penal la 2 ani privațiune de libertate, iar conform art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea executării pedepsei pe termen de 1 an. Infracțiunea prevăzută la art. 187 alin.(2) lit. b),f) Cod penal, inculpatul a comis-o la 21.04.2015, aflându-se în termenul de probă prezentat de instanță. Corespunzător art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art.187 alin. (2) Cod penal, face parte din categoria celor grave, prin urmare, Colegiul constată că la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 90 alin. (11) Cod penal.

În altă ordine de idei, Colegiul menționează că și partea motivatoare a deciziei instanței de apel este una contradictorie soluției. Astfel, instanța de apel în decizia sa face trimitere la unele norme care nu au tangență cu cauza, cum ar fi de exemplu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală. Totodată, la **pct. 44** al deciziei menționate, se indică: „*Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate - I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră)*”, iar mai jos, la pct. 45 din decizie constată că, **circumstanțele elucidate de apărător (apelantul făcând trimitere anume la gradul de invaliditate al inculpatului), nu constituie circumstanțe excepționale.**

În același context se constată că decizia atacată prezintă deficiențe și sub aspectul motivării, fiind una haotică, confuză și fără o argumentare concretă, argumentele apelului repetându-se în textul deciziei în mai multe rânduri. De asemenea, Colegiul remarcă că, odată ce sentința a fost atacată doar în partea stabilirii pedepsei, nu mai era necesar ca instanța de apel în decizia sa să se expună și asupra vinovăției inculpatului prin redarea declarațiilor părții vătămate, martorilor și enumerarea materialelor cauzei, or în acest mod actul procedural devine greoi, contradictoriu și dificil de perceput în esență.

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră necesar, în baza temeiului invocat prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, a casa parțial hotărârile instanțelor de fond, doar în partea stabilirii pedepsei lui Arman Nicolai cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Bolocan Ludmila în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2016 și sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 iunie 2016, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o hotărâre nouă în această parte, după cum urmează:

Lui Arman Nicolai, recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin.(2) lit. b), f) Cod penal, i se stabilește pedeapsa, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, sub formă de 3 (trei) ani închisoare, fără amendă, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis .

Conform art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită se adăugă parțial pedeapsa numită prin sentința Judecătoriei Ungheni din 19.01.2015 în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, și se stabilește lui Arman Nicolai pedeapsa definitivă sub formă de 3 (trei) ani 6 (șase) luni închisoare, fără amendă, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei pentru Arman Nicolai se calculează din 19 septembrie 2017, cu deducerea duratei deținerii în stare de arest preventiv și a pedepsei executate de la 29 septembrie 2015 până la 25 martie 2016 și de la 14 aprilie 2017 până la ziua pronunțării prezentei hotărâri.

În rest, se mențin dispozițiile hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 10 octombrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurii Diaconu

Ion Guzun